

Τώνια Τζιρίτα Ζαχαράτου*

Εμείς να ζήσουμε

Έχω περάσει την ενήλικη ζωή μου ως μέλος ενός σώματος σε κρίσιμη κατάσταση ώστε πλέον γνωρίζω· η κρίση δεν είναι ούτε παροδικό ούτε ενικό φαινόμενο. Παρότι παραμένω καχύποπτη προς τις γενικεύσεις που ορίζουν μια γενιά, επικαλούμαι τη σημασία της διαρκούς κρίσης για τη γενιά στην οποία ανήκω, όπως επίσης και την εξίσου μεγάλη σημασία των εξεγερσιακών στιγμών εντός αυτής της διάρκειας. Ο Δεκέμβρης του 2008 υπήρξε η πρώτη φορά που συνειδητοποιούσαμε την τρωτότητα μας και μετατρέπομασταν σε εν δυνάμει εξεγερσιακά υποκείμενα. Λίγο νωρίτερα είχε αρχίσει η οικονομική κατάρρευση, έστω και αν τότε δεν γνωρίζαμε ακόμα τους τρόπους με τους οποίους αυτή θα άγγιζε τις ζωές μας. Έχοντας αποκτήσει ένα εξοργιστικό όσο και θλιβερό συμβάν για ορόσημο, μας αποκαλύφθηκε σταδιακά η ανάγκη της εξέγερσης ως απόπειρας απεγκλωβισμού από το πραγματικό. Γιατί έκτοτε παρακολουθούμε πως συσσωρεύονται η βία και η αδικία συγκροτώντας ένα δίκτυο ανυπόφορης βαναυσότητας αλλά και εστιών αντίστασης, αποτελώντας τη μοναδική πραγματικότητα που μοιάζει να μας έχει παραχωρηθεί. Ίσως είναι αυτή η φαινομενική αδυναμία μας να φανταστούμε εναλλακτικές εκδοχές του μέλλοντος που κάνει τις εκρήξεις εντός του παρόντος τόσο γοητευτικές.

Σήμερα γράφω με την ιδιότητα της ποιήτριας που αναγνωρίζει τη χειραφετητική λειτουργία της τέχνης και βλέπει τα ποιήματα ως μικροσυμβάντα ικανά «να τρυπήσουν τη γκριζα κουρτίνα της αντίδρασης που σηματοδοτεί τον ορίζοντα δυνατοτήτων στον καπιταλιστικό ρεαλισμό»¹. Αυτή η ιδιότητα που εδώ μου δίνει τον λόγο δεν με διαχωρίζει από την κοινωνία αλλά με βυθίζει περισσότερο σε αυτή με τους όρους μιας ολοένα και πιο οξυμένης ευαισθησίας και της πεποίθησης πως η αμφισβήτηση συντελείται μέσα από μια γλώσσα που μοιράζεται και γίνεται κοινή. Με καθοδηγεί στο να ψάχνω τις ζωντανές συνδέσεις ανάμεσα στα ποιήματα και τον κόσμο. Η ποίηση έχει τη δυνατότητα να διευρύνει τα όρια του πιθανού κατασκευάζοντας μια νέα αντίληψη ως προς την κατανομή της εμπειρίας· ως προς τα πράγματα που αντιλαμβανόμαστε και για τα οποία μιλάμε, ως προς τους τρόπους με

¹ Mark Fisher, *Capitalist realism: Is there no alternative*, Zero Books, 2009, σ. 81.

τους οποίους ο κόσμος σχηματίζεται εντός μας.² Συχνά, διαπιστώνουμε την έλλειψη των λέξεων που θα μπορούσαν να εκφράσουν αυτά τα συναισθήματα ψυχικής εξάντλησης που συγγενεύουν τόσο με το «αρκετά· φθάνει ως εδώ!» των εξεγερσιακών στιγμών. Συχνά, αναδύεται επείγουσα η ανάγκη εξεύρεσης νέων εκφορών για την αλληλεγγύη και την αξιοπρέπεια. Αναζητώντας ευαίσθητες ποιητικές του μη εφησυχασμού, αναζητάμε μορφές κοινότητας και συλλογικής δράσης.

Έτσι, αποφεύγω να υπερτιμήσω την ποίηση διαχωρίζοντάς τη σε μια αυτόνομη σφαίρα υψηλής τέχνης. Αρνούμαι, όμως, και να την υποτιμήσω παραγνωρίζοντας τις δυνατότητες που έχει να επανορίζει διαρκώς το ανθρώπινο και να μας δείχνει αυτό το ξεχασμένο μέλλον το οποίο οι δομές καταπίεσης αποκρύπτουν. Όπως γράφει η Adrienne Rich στο ποίημα της *Dreamwood*: «Η ποίηση δεν είναι επανάσταση αλλά ένας τρόπος να γνωρίσεις / γιατί [η επανάσταση] πρέπει να συμβεί».

* Ποιήτρια, υποψήφια διδακτόρισα συγκριτικής φιλολογίας

² Jacques Ranciere, *Ο μερισμός του αισθητού*, Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου, Αθήνα, 2012.